

Sõnaanalüsaator

Siit leiate õpimaterjale gümnaasiumiõpilastele sõnaanalüsaatoriga õppimiseks.

Sõnaanalüsaator on keeletehnoloogia vahend, mis annab statistilist teavet silpide, sõnade algvormi (lemma) ja grammatilise vormi kohta sisendtekstis.

Sõnaanalüsaatoriga saate tutvuda siin: evkk.tlu.ee/tools/wordanalyser

Tunni eesmärgid ja õpiväljundid

Eesmärgid

1. Tulemusena oskab õppija kasutada sõnade analüüsimiseks ELLE sõnaanalüsaatorit.
2. Õppija teab, kuidas määrata sõnade õiget grammatilist vormi või algvormi kasutades ELLE abivahendeid.

Õpiväljundid

1. ELLE abivahendite abil õpilane mõistab vormimoodustust paremini ning seetõttu kasutab rohkem grammatiliselt korrektseid fraase ka eesti keele riigieksamil.
2. Õpilane kasutab sõnaanalüüsi, et kontrollida/leida õpilasele ette antud tekstist/fraasidest õige vorm või algvorm ja valida õige fraas.
3. Õpilane võrdleb sõnaanalüüsi digivahendi abil sõnade vorme ning algvorme.

Tunni struktuur

Tunni alguses õpilastele tutvustatakse ELLE keskkonda ning sõnaanalüsaatorit. Õpilased saavad küsida küsimusi ning tunni läbiviijad saavad õpilasi juhendada ja ülesandeks ette valmistada.

Õpilane võtab arvutis lahti ELLE veebilehe ja sõnaanalüsaatori. Seejärel võtavad õpilased lahti tahvlile kirjutatud veebilehe, mis viib nad E-Koolikotis olevale interaktiivsele ülesandele. (<https://tinyurl.com/Vormimoodustus>) Õpilased lahendavad ülesannet ja kasutavad selleks ka sõnaanalüsaatorit. Kui ülesanne saab valmis, õpilane kontrollib enda tulemust.

Õpilastega arutletakse nii ülesande kui ka sõnaanalüsaatori üle. Õpilased jagavad enda arvamust ELLE digivahendite kohta.

Tunni ülesanne

Tahvlile tehakse näide, mis juhatab sisse E-Koolikoti ülesande. Selle abil näidatakse ette, kuidas peab sõnaanalüsaatorit kasutama.

Näide: Teatraldiste/teatralтите түdrukute. Lahendaja kopeerib sõnad (Teatraldiste/teatralтите) sõnaanalüüsi rakendusse ning vaatab, millised on mõlema sõna algvormid ning vormid. Rakendus näitab, et vormid on samad (mitmuse omastav kääne), aga algvormid erinevad (teatraldis/teatralтите). Õige algvorm on teatraldis. Lahendaja märgib sõnad "teatraldiste" ning "algvorm".

Ülesandes on kümme fraasi. Õpilane liigub järjekorras ülesandes antud fraaside uurimisega. Iga fraasis on üks sõnapaar, kus üks sõna vastab eesti kirjakeele normile, aga teine mitte.

Õpilane analüüsib mõlemat sõna sõnaanalüsaatoriga ja määrab õigesti kirjutatud sõna. Õpilane valideerib keeleanalüüsirakenduse abiga õige põhjuse. Selleks on antud valikus, kas algvorm või vorm. Igal real peab märkima, hiirega vajutades, ühe sõna.

E-Koolikoti ülesande link: <https://e-koolikott.ee/et/oppmaterjal/32630-Vali-õigesti-kirjutatud-sona-Vormimoodustus>

Tulemuste kokkuvõte

Peale tunni läbiviimist küsiti õpilastelt tagasisidet sõna analüsaatori tööriista ning ELLE keskkonna kohta üldiselt. Üldine emotsioon oli positiivne, kuid tulid ka välja mõned soovitusel, kuidas tööriista parandada. Näiteks peale teksti üles laadimist võtab analüüsimine ja tulemuste kuvamine oodatust kauem ilma selge tagasisideta kasutajale. Analüsaatorit kasutades võiks klaviatuuril klahvi "enter" vajutamine anda käsu tööriista käivitamiseks, mitte uue lõigu alustamiseks. Tööriist loeb osad esisuurtähed kirjutatud nimisõnad nimeedeks.

Positiivselt meeldis õpilastele, et sõnaanalüsaatorisse võib sõna kirjutada ükskõik millisel kujul. Kasutades Eesti õigekeelsussõnaraamatut peab aga ennem otsimist kõigepealt ise teadma sõna algvormi. Oli ka huvi telefoniversiooni kohta, ning analüsaatori disain ja kasutamine tundus lihtne. Lisaks kuna sõna analüsaator kuvab sõna kohta rohkelt erinevat infot, on kergem mõttes seoseid luua ning õppimisel jäävad igasugused erandlikud olukorrad paremini meelde.

Kokkuvõttes oli üks keeletund koos sõnaanalüsaatoriga õpilaste jaoks väga huvitav. Õpilased said kogeda tundi teisel viisil ning proovida midagi uut. Üldise muljena ei plaanita tulevikus sõnaanalüsaatorit kasutada igapäevaselt. Selle asemel toimiks see õpilaste arvates tööriistana, mida on elu lihtsustamiseks aeg-ajalt vaja ning on hea meel, et selline asi on olemas.